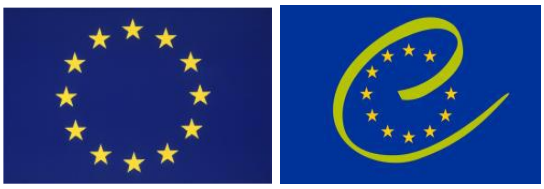
Biuletyn Europejski nr 5 (88)/2021*

Spis treści

Informacje 2

Nowe akty prawne Unii Europejskiej 6

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej 6

Cudzoziemcy 6

Podatki 8

Pomoc państwa 9

Prawa podstawowe 10

Transport 11

Zamówienia publiczne 13

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 14

* Biuletyn opracowywany przez Wydział VII Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

- 2 maja – oprócz Dnia Flgi – przypada coroczne Święto Polonii i Polaków za granicą.

- 6 maja 2021 r. Rzecznik Generalny TSUE Evgeni Tanchev wydał opinię w sprawie C-791/19, w której zajął stanowisko, że polskie ustawodawstwo dotyczące systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów jest sprzeczne z prawem unijnym i stanowi uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego. Opinia rzecznika dotyczy postępowania zainicjowanego w październiku 2019 r. przez Komisję Europejską. Zdaniem rzecznika Komisja w wystarczający sposób wykazała, że sporne przepisy nie gwarantują niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej, a zatem są sprzeczne z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE. Zgodnie z opinią nie ma gwarancji dla niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej. Jest ona obsadzona sędziami wyłonionymi przez nową Krajową Radę Sądownictwa. Opinie rzecznika generalnego nie są dla TSUE wiążące, jednak Trybunał uwzględnia je w ok. 90% przypadków. Wyrok zostanie wydany w późniejszym terminie.

- 7 maja 2021 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu wydał wyrok w sprawie *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. przeciwko Polsce* (skarga nr 4907/18). Trybunał orzekł, że doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w zakresie prawa dostępu do „sądu ustanowionego ustawą" z uwagi na udział w składzie Trybunału Konstytucyjnego sędziego wybranego na już obsadzone stanowisko. Chodzi o tzw. sędziego-dublera i fakt, że został on wybrany do TK na jedno ze stanowisk obsadzonych już wcześniej przez Sejm. Trybunał Konstytucyjny w składzie z ww. sędzią nie uwzględnił skargi konstytucyjnej firmy Xero Flor, która domagała się odszkodowania od państwa, dlatego też prawnicy przedsiębiorstwa skierowali skargę do ETPC. Trybunał uznał, że Polska naruszyła prawo do sądu i rzetelnego procesu.

W dniu 10 maja br. ETPC zakomunikował rządowi polskiemu pięć kolejnych spraw związanych z reformą władzy sądowniczej i opartych na podobnych zarzutach – dotyczących domniemanego braku niezależności sądów, z uwagi na fakt, że w składach orzekających zasiadali sędziowie rekomendowani przez nową Krajową Radę Sądownictwa. Sprawy te będą rozpatrywane w trybie pilnym.

Łącznie przed ETPC zawisłych jest 27 spraw powstałych na gruncie polskiej reformy sądownictwa prowadzonej od 2017 r.

- 9 maja 2021 r. przypada Dzień Europy – na znak pokoju i jedności w Europie. Na ten dzień przypada rocznica zakończenia II wojny światowej, ale także podpisania historycznej Deklaracji Schumana. W swoim przemówieniu wygłoszonym w 1950 r. Robert Schuman (ówczesny francuski minister spraw zagranicznych) zaproponował nową formę współpracy politycznej w Europie, która uniemożliwiłaby wybuch nowej wojny.

Na początku maja instytucje europejskie co roku organizują Dzień Otwartych Drzwi dla zwiedzających instytucje w Brukseli i w Strasburgu (w stanie pandemii – *online*).

- 11 maja 2021 r. przypada 10 rocznica uchwalenia i otwarcia do podpisu Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (zwanej Konwencją Stambulską lub Konwencją antyprzemocową). Polska podpisała ją w grudniu 2012 r., jednak Sejm RP uchwalił ustawę ratyfikacyjną dopiero w lutym 2015 r., a 13 kwietnia 2015 r. ówczesny prezydent ratyfikował ją uroczyście w siedzibie Centrum Praw Kobiet. Weszła w życie w dniu 1 sierpnia 2015 r.

- 17 maja przypada Międzynarodowy Dzień Przeciw Homofobii, Bifobii i Transfobii (IDAHOT). W tym roku opublikowano z tej okazji powołujący się na Powszechną Deklarację Praw Człowieka list otwarty w imieniu 48 ambasad i przedstawicielstw z siedzibą w Warszawie.

- 17 maja 2021 r. Stały Przedstawiciel RP przy UNESCO złożył w imieniu Polski, na ręce Dyrektor Generalnej, dokument ratyfikacyjny Konwencji UNESCO z 2001 r. w sprawie ochrony podwodnego dziedzictwa kulturowego, sporządzonej w Paryżu dnia 2 listopada 2001 roku. Tym samym Polska ratyfikowała wszystkie konwencje UNESCO w zakresie ochrony dziedzictwa kultury.

- 18 maja 2021 r. Parlament Europejski – większością 615 głosów, przy 35 przeciw i 46 wstrzymujących – przyjął Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Fundusz opiewa na 17,5 mld euro, spośród których dla Polski przypada 4,4 mld euro. Pieniądze te mają trafić do sześciu regionów związanych z górnictwem, przede wszystkim do województwa śląskiego. Fundusz jest nowym

instrumentem finansowym, który ma ułatwić wdrażanie Europejskiego Zielonego Ładu, którego celem z kolei jest osiągnięcie neutralności klimatycznej UE do 2050 r.).

Konkluzje nadzwyczajnego szczytu Rady Europejskiej w dniach 24–25 maja (podczas którego skupiono się na sytuacji w Białorusi, stosunkach z Wielką Brytanią oraz na *Covid-19* i zmianie klimatu) co do powstania europejskiego prawa klimatycznego oraz konkretnych działań w ramach polityki klimatycznej UE zostały częściowo (co do konkretnych ustaleń) zablokowane przez Polskę. W tym temacie poprzestano na ogólnych deklaracjach.

Unia Europejska chce zredukować emisje węglowe o 55 % do 2030 r.

- 19 maja 2021 r. przed Wielką Izbą ETPC odbyła się rozprawa w sprawie *Grzęda przeciwko Polsce* (skarga nr 43572/18). Skarżącym jest sędzia NSA, któremu w 2018 r. przerwano kadencję w KRS. Zgodnie z Konstytucją, jego kadencja powinna trwać cztery lata, jednakże w grudniu 2017 r. Sejm uchwalił ustawę, która wygasiła kadencję wszystkich sędziowskich członków KRS. Sędzia wniósł skargę do ETPC w 2018 r., w lutym 2021 r. sprawę przekazano Wielkiej Izbie. W rozprawie, obok bezpośrednich stron: skarżącego oraz rządu RP – udział wziął również Rzecznik Praw Obywatelskich (jako *amicus curiae*). Do sprawy przed ETPC przystąpiło łącznie dziewięciu interwenientów, w tym dwa państwa: Dania i Holandia.

- 20 maja 2021 r. Rzecznik Generalny TSUE Michal Bobek wydał opinię w sprawach połączonych C-748/19 do C-754/19, w której stwierdził, że polska praktyka delegowania sędziów do sądów wyższej instancji, które to delegowanie może zostać zakończone w każdym czasie według uznania ministra sprawiedliwości będącego zarazem prokuratorem generalnym, jest sprzeczna z prawem unijnym. Rzecznik generalny uznał, że w systemie zgodnym z zasadą państwa prawnego powinna istnieć przynajmniej określona przejrzystość w zakresie podejmowania decyzji o delegowaniu sędziów oraz odpowiedzialność za takie decyzje, a każda decyzja dotycząca (rozpoczęcia lub zakończenia) delegowania sędziego powinna być podejmowana na podstawie znanych *ex ante* kryteriów i zostać należycie uzasadniona (*vide*: https://curia.europa. eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2021-05/cp210088en.pdf).

- 21 maja 2021 r. Trybunał Sprawiedliwości UE przychylił się do

skargi Czech i w ramach tzw. środka tymczasowego nakazał Polsce natychmiastowe wstrzymanie wydobycia węgla brunatnego w kopalni Turów do czasu wydania merytorycznego rozstrzygnięcia. Głównym zarzutem podnoszonym w czeskiej skardze jest negatywny wpływ kopalni na regiony przygraniczne, gdzie zmniejszył się poziom wód gruntowych.

- 25 maja 2021 r. rozpoczął się pilotaż unijnego cyfrowego certyfikatu *Covid*, czyli tzw. paszportu szczepionkowego, w którym wzięło udział 20 państw UE, w tym też Polska. Certyfikaty będą zawierć informacje o szczepionce, nabytej odporności w wyniku przebycia choroby lub negatywny wynik testu na koronawirusa. Certyfikat będzie wydawany, bezpłatnie, przez władze krajowe.

- W maju w Białorusi 10 miesiąc trwały protesty. Wzmogły się także represje i aresztowania – nie tylko wśród działaczy polonijnych, ale również obywateli protestujących przeciwko wyborom z 9 sierpnia 2020 r., które UE i RE, OBWE (a także USA) uznały za sfałszowane.

18 maja zablokowano dostęp do niezależnego portalu informacyjnego TUT.by, którego dziennikarze byli już wcześniej wielokrotnie aresztowani. Tego samego dnia funkcjonariusze Komitetu Kontroli Państwowej weszli do siedziby redakcji. Jak dotąd, za ekstremistyczne zostało ponad 50 kanałów i czatów. Rada Europy wydała oświadczenie wyrażające zaniepokojenie represjami wobec wolnych mediów.

23 maja władze białoruskie doprowadziły do awaryjnego lądowania w Mińsku polskiego (maszyna zarejestrowana w Polsce) samolotu linii *Ryanair*, wykonującego lot na trasie Ateny – Wilno. Lądowanie odbyło się w asyście białoruskiego myśliwca wojskowego. Powodem miała być informacja o bombie, która po sprawdzeniu maszyny nie potwierdziła się. Władze polskie uznały działanie za prowokację służb specjalnych, która miała na celu doprowadzenie do zatrzymania Ramana Protasiewicza, opozycjonistę i jednego z założycieli niezależnego kanału *Nexta*. Dziennikarzowi, który miał azyl na Litwie może grozić nawet kara śmierci. W areszcie przyznał się do organizacji zamieszek – co prawdopodobnie zostało wymuszone torturami.

Dzień później samolot *Lufthansy*, mający lecieć z Mińska do Frankfurtu, został tymczasowo unieruchomiony w stolicy UE – określając sytuację mianem porwania

i piractwa powietrznego – ogłosiła wstrzymanie „czynności w przestrzeni powietrznej Białorusi", co oznacza omijanie jej terytorium oraz zamknięcie przestrzeni powietrznej i lotnisk dla białoruskich linii lotniczych. Zapowiedziała również dodatkowe sankcje gospodarcze. Decyzję UE poparły USA, a Federalne Biuro Śledcze (FBI) wszczęło śledztwo w sprawie zmuszenia do lądowania polskiego samolotu.

Międzynarodowe Zrzeszenie Przewoźników Powietrznych (IATA) stanowczo potępiło „próby wpływania na cywilne operacje lotnicze lub wymuszanie lądowania, które są niezgodne z zasadami prawa międzynarodowego".

Nowe akty prawne UE

[*) Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

- Zalecenie nr 2021/816 z dnia 20 maja 2021 r. zmieniające zalecenie (UE) 2020/912 w sprawie tymczasowego ograniczenia innych niż niezbędne podróży do UE oraz ewentualnego zniesienia takiego ograniczenia (Dz.Urz. z 21.5.2021 r., L 182, s. 1–5).

- Decyzja wykonawcza Komisji nr 2021/856 z dnia 25 maja 2021 r. określająca datę podjęcia przez Prokuraturę Europejską zadań związanych z prowadzeniem postępowań przygotowawczych oraz z wnoszeniem i popieraniem oskarżeń (Dz.Urz. z 28.5.2021 r., L 188, s. 100–102).

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Cudzoziemcy

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie w sprawie C-8/20, L.R. przeciwko Bundesrepublik Deutschland

Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Kontrole graniczne, azyl i imigracja – Polityka azylowa – Dyrektywa 2013/32/UE – Wspólne procedury udzielania i cofania ochrony międzynarodowej – Wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej – Podstawy niedopuszczalności – Artykuł 2 lit. q) – Pojęcie „kolejnego wniosku" – Artykuł 33 ust. 2 lit. d) – Odrzucenie przez państwo członkowskie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jako niedopuszczalnego z powodu oddalenia wcześniejszego wniosku złożonego przez zainteresowanego w państwie trzecim, które zawarło z Unią Europejską umowę dotyczącą kryteriów i mechanizmów określania państwa odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o azyl złożonego w jednym z państw będących stronami tej umowy – Ostateczna decyzja wydana przez Królestwo Norwegii

*) Artykuł 33 ust. 2 lit. d) w związku z art. 2 lit. q) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, które przewiduje możliwość odrzucenia jako niedopuszczalnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w rozumieniu art. 2 lit. b) tej dyrektywy, złożonego w tym państwie członkowskim przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, którego wcześniejszy wniosek o nadanie mu statusu uchodźcy, przedstawiony w państwie trzecim realizującym, na podstawie Umowy między Wspólnotą Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii dotyczącej kryteriów i mechanizmów określania państwa właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl złożonego w państwie członkowskim lub w Islandii lub Norwegii, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, nie został w tym państwie trzecim uwzględniony.

Podatki

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 12 maja 2021 r. w sprawie C-844/19, CS, Finanzamt Österreich, Dienststelle Graz-Stadt przeciwko Finanzamt Österreich, Dienststelle Judenburg Liezen, dawniej Finanzamt Judenburg Liezen, technoRent International GmbH

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 90 – Obniżenie podstawy opodatkowania – Artykuł 183 – Zwrot nadwyżki VAT – Odsetki za zwłokę – Brak uregulowania krajowego – Zasada neutralności podatkowej – Bezpośrednie stosowanie przepisów prawa Unii – Zasada wykładni zgodnej

*) Artykuł 90 ust. 1 i art. 183 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w związku z zasadą neutralności podatkowej należy interpretować w ten sposób, że zwrot wynikający z korekty podstawy opodatkowania na mocy art. 90 ust. 1 tej dyrektywy powinien, podobnie jak zwrot nadwyżki podatku od wartości dodanej na mocy art. 183 wspomnianej dyrektywy, prowadzić do zapłaty odsetek, w wypadku gdy nie dokonano go w rozsądnym terminie. Do sądu odsyłającego należy uczynienie wszystkiego, co leży w zakresie jego kompetencji, aby zapewnić pełną skuteczność tych przepisów poprzez dokonanie wykładni prawa krajowego zgodnej z prawem Unii.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie C-4/20, „ALTI” OOD przeciwko Direktor na Direktsia „Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika” Plovdiv pri Tsentralno upravlenie na Natsionalnata agentsia za prihodite

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 205 – Osoby zobowiązane do zapłaty VAT na rzecz skarbu państwa – Odpowiedzialność solidarna odbiorcy dostawy podlegającej opodatkowaniu, który skorzystał z prawa do odliczenia VAT, wiedząc, że osoba zobowiązana do zapłaty tego podatku go nie uiści – Ciążący na takim odbiorcy obowiązek zapłaty VAT, którego owa osoba zobowiązana do jego zapłaty nie uiściła, oraz należnych

z tytułu niezapłacenia rzeczonego podatku przez tę osobę odsetek za zwłokę

*) Artykuł 205 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w związku z zasadą proporcjonalności należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, na podstawie którego osoba ponosząca odpowiedzialność solidarną w rozumieniu tego artykułu ma obowiązek zapłaty nie tylko kwoty podatku od wartości dodanej (VAT) nieuiszczonej przez osobę zobowiązaną do zapłaty tego podatku, ale również należnych od owej osoby zobowiązanej odsetek za zwłokę od tej kwoty, jeżeli zostało ustalone, że owa osoba ponosząca odpowiedzialność solidarną wiedziała lub powinna była wiedzieć, iż wspomniana osoba zobowiązana nie uiści tego podatku, a mimo to sama skorzystała z prawa do odliczenia.

Pomoc państwa

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie C-128/19, Azienda Sanitaria Provinciale di Catania przeciwko Assessorato della Salute della Regione Siciliana

Odesłanie prejudycjalne – Pomoc państwa – Sektor rolny – Ubój zwierząt dotkniętych chorobami zakaźnymi – Odszkodowanie przysługujące hodowcom – Obowiązki zgłoszenia i standstill – Artykuł 108 ust. 3 TFUE – Pojęcia „pomocy istniejącej” i „nowej pomocy” – Rozporządzenie (WE) nr 659/1999 – Wyłączenia według kategorii pomocy – Rozporządzenie (UE) nr 702/2014 – Pomoc *de minimis* – Rozporządzenie (UE) nr 1408/2013

*) Artykuł 108 ust. 3 TFUE należy interpretować w ten sposób, że wprowadzony przez państwo członkowskie środek mający na celu finansowanie przez okres trwający kilka lat, w kwocie wynoszącej 20 mln EUR, po pierwsze, odszkodowania na rzecz hodowców, którzy zostali zmuszeni do uboju zwierząt dotkniętych chorobami zakaźnymi, a po drugie, honorariów należnych lekarzom weterynarii wykonującym wolny zawód, którzy wykonywali działania sanitarne, powinien podlegać procedurze uprzedniej kontroli przewidzianej w tym przepisie,

jeżeli środek ten nie jest objęty decyzją zatwierdzającą wydaną przez Komisję Europejską, chyba że spełnia on warunki określone w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającym niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 [TFUE] lub warunki określone w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 [TFUE] do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym.

Prawa podstawowe

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 12 maja 2021 r. w sprawie C-505/19, WS przeciwko Bundesrepublik Deutschland

Odesłanie prejudycjalne – Konwencja wykonawcza do układu z Schengen – Artykuł 54 – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 50 – Zasada *ne bis in idem* – Artykuł 21 TFUE – Swobodny przepływ osób – Czerwona nota Interpolu – Dyrektywa (UE) 2016/680 – Zgodność z prawem przetwarzania danych osobowych zawartych w takiej nocie

*) Artykuł 54 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanej w Schengen w dniu 19 czerwca 1990 r., która weszła w życie dnia 26 marca 1995 r., w związku z art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 50 karty należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie tymczasowemu zatrzymaniu przez organy państwa będącego stroną Układu między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanego w Schengen w dniu 14 czerwca 1985 r., lub organy państwa członkowskiego osoby, której dotyczy czerwona nota opublikowana przez Międzynarodową Organizację Policji Kryminalnej (Interpol) na wniosek państwa trzeciego, chyba że w prawomocnym orzeczeniu sądowym

wydanym w umawiającym się państwie lub państwie członkowskim stwierdzono, że proces tej osoby zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku, odpowiednio w państwie będącym stroną tego układu lub w państwie członkowskim, za te same czyny, na których opiera się ta czerwona nota.

*) Przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylającej decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW w związku z art. 54 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen, podpisanej w dniu 19 czerwca 1990 r., i z art. 50 karty należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przetwarzaniu danych osobowych zawartych w czerwonej nocie wydanej przez Międzynarodową Organizację Policji Kryminalnej (Interpol), dopóki nie zostanie wykazane, poprzez prawomocne orzeczenie sądowe wydane w państwie będącym Układu między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanego w Schengen w dniu 14 czerwca 1985 r. lub w państwie członkowskim, że w odniesieniu do czynów, na których opiera się ta nota, ma zastosowanie zasada *ne bis in idem*, pod warunkiem że takie przetwarzanie spełnia wymogi przewidziane w tej dyrektywie, w szczególności jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego przez właściwy organ w rozumieniu art. 8 ust. 1 tej dyrektywy.

Transport

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie C-120/19, X przeciwko College van burgemeester en wethouders van de gemeente Purmerend

Odesłanie prejudycjalne – Transport lądowy towarów niebezpiecznych – Dyrektywa 2008/68/WE – Artykuł 5 ust. 1 – Pojęcie „wymagań konstrukcyjnych” – Zakaz stanowienia bardziej

rygorystycznych wymagań konstrukcyjnych – Organ państwa członkowskiego nakładający na stację paliw obowiązek zaopatrywania się w gaz skroplony węglowodorowy (LPG) wyłącznie przy użyciu pojazdów-cystern dysponujących specjalną wykładziną termiczną nieprzewidzianą w Umowie europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) – Bezprawność – Decyzja z mocy prawa niepodlegająca zaskarżeniu przez podmiot prawa określonej kategorii – Możliwość stwierdzenia nieważności takiej decyzji ściśle ograniczona do przypadku oczywistej sprzeczności z prawem Unii – Zasada pewności prawa – Zasada skuteczności

*) Artykuł 5 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/68/WE z dnia 24 września 2008 r. w sprawie transportu lądowego towarów niebezpiecznych, zmienionej dyrektywą Komisji 2014/103/UE z dnia 21 listopada 2014 r., należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie stanowieniu bardziej rygorystycznych wymagań konstrukcyjnych niż wymagania przewidziane w załącznikach A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, zawartej w Genewie w dniu 30 września 1957 r., w brzmieniu obowiązującym w dniu 1 stycznia 2015 r., takich jak nałożony na stację paliw przez organy państwa członkowskiego w drodze decyzji administracyjnej w formie pozwolenia środowiskowego wymóg zaopatrywania jej w LPG wyłącznie przez pojazdy-cysterny wyposażone w specjalną wykładzinę termiczną, taką jak będąca przedmiotem sprawy w postępowaniu głównym.

*) Prawo Unii, a w szczególności zasada skuteczności, nie stoi na przeszkodzie krajowemu przepisowi postępowania administracyjnego, który przewiduje, że sprzeczne z prawem Unii wymaganie nałożone w drodze decyzji administracyjnej, co do zasady niepodlegającej z mocy prawa zaskarżeniu przez podmioty prawa niektórych kategorii, może zostać uchylone ze względu na jego niewykonalny charakter, jeżeli zostało zrealizowane w drodze późniejszej decyzji, podmiot prawa winien zaś wykazać na podstawie dostępnych dowodów i w wyniku podsumowującej analizy, że rozpatrywane wymaganie nie mogło ponad wszelką wątpliwość zostać przyjęte zgodnie z prawem Unii, pod warunkiem jednak – czego ustalenie należy do sądu odsyłającego – że przepis ten nie będzie stosowany w sposób ścisły do tego stopnia, że służąca podmiotowi prawa

możliwość skutecznego uzyskania stwierdzenia nieważności rozpatrywanego wymagania stanie się w rzeczywistości iluzoryczna.

Zamówienia publiczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie C-6/20, Sotsiaalministeerium przeciwko Riigi Tugiteenuste Keskus

Odesłanie prejudycjalne – Zamówienia publiczne na dostawy – Dyrektywa 2004/18/WE – Artykuły 2 i 46 – Projekt finansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym – Kryteria kwalifikacji oferentów – Rozporządzenie (WE) nr 852/2004 – Artykuł 6 – Wymóg uzyskania zatwierdzenia lub wpisu do rejestru wydanego przez krajowy organ ds. bezpieczeństwa żywności w państwie wykonania zamówienia

*) Artykuły 2 i 46 dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, na mocy którego instytucja zamawiająca powinna wymagać w ogłoszeniu o zamówieniu – jako kryterium kwalifikacji podmiotowej – aby oferenci przedstawili z chwilą złożenia oferty dowód, że zostali zarejestrowani lub że posiadają wymagane przez przepisy mające zastosowanie do działalności będącej przedmiotem rozpatrywanego zamówienia publicznego zatwierdzenie wydane przez właściwy organ państwa członkowskiego, w którym zamówienie ma zostać wykonane, nawet jeżeli zostali już zarejestrowani lub posiadają podobne zatwierdzenie w państwie członkowskim, w którym mają siedzibę.

*) Zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań należy interpretować w ten sposób, że nie może się na nią powoływać instytucja zamawiająca, która w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w celu zastosowania się do przepisów krajowych dotyczących środków spożywczych, wymagała od oferentów, aby w chwili złożenia oferty byli zarejestrowani lub posiadali zatwierdzenie wydane przez właściwy organ państwa członkowskiego wykonania zamówienia.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok (Izba) z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie *Xero Flor przeciwko Polsce* (skarga nr 4907/18)

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC – prawo do sądu – prawo do rzetelnego procesu – prawo do rozstrzygnięcia sprawy przez „sąd/trybunał ustanowiony zgodnie z ustawą" – powołanie sędziego z naruszeniem przepisów prawa – naruszenie procedury powoływania sędziów na stanowiska sędziowskie w polskim Trybunale Konstytucyjnym

Sprawa dotyczyła skargi konstytucyjnej, w sprawie której postępowanie zostało umorzone przez Trybunał Konstytucyjny (TK) w 2017 r., a decyzję podpisał m.in. M.M., wybrany w grudniu 2015 r. na sędziego TK, pomimo wcześniejszego (październik 2015 r.) obsadzenia tego stanowiska przez Sejm innym sędzią, którego nie zaprzysiągł prezydent. Do postanowienia o umorzeniu postępowania ze skargi konstytucyjnej złożone już wówczas zostało zdanie odrębne, z uwagi na to, że „skład Trybunału został ukształtowany z naruszeniem Konstytucji, w szczególności z naruszeniem jej art. 194 ust. 1".

Skargę konstytucyjną do TK złożyła polska spółka *Xero Flor*, będąca producentem trawników w rolkach. Uważała ona, że ponosi szkody z powodu Prawa łowieckiego, którego przepisy prowadzą do niekorzystnych dla niej rozstrzygnięć sądowych w sprawach odszkodowawczych. Orzeczenia zapadające w różnych instancjach były bowiem niekorzystne dla spółki, a sądy powszechne odmawiały zadania pytania prawnego do TK w tej sprawie.

Z kolei w skardze do ETPC spółka powołała się na art. 6 ust. 1 EKPC, zarzucając, w szczególności, że powołanie M.M. na sędziego TK było wadliwe prawnie, w związku z czym jej skarga konstytucyjna nie była rozpatrywana przez sąd/trybunał ustanowiony ustawą, a skarżąca nie miała zagwarantowanego przez władze krajowe rzetelnego postępowania. Wsparcia skarżącej spółce udzielił Rzecznik Praw Obywatelskich (RPO) jako tzw. przyjaciel sądu (*amicus curiae*), wskazując, że sprawa ta ma

niezwykle ważne znaczenie dla obywateli Polski i ich prawa do sądu.

Europejski Trybunał Praw Człowieka przychylił się do zarzutów skargi. Trybunał powołał się na wcześniejsze orzeczenie w sprawie *Guðmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii* (wyrok Izby z 12 marca 2019 r. oraz podtrzymujący go wyrok Wielkiej Izby z 1 grudnia 2020 r. w sprawie ze skargi nr 26374/18), w której to sprawie polski RPO również występował jako *amicus curiae*. Trybunał zauważył, że zastosowanie znajduje tu sformułowane w sprawie islandzkiej trzystopniowe kryterium (test) pozwalające na stwierdzenie, czy nieprawidłowości w procedurze powoływania sędziów są na tyle poważne, aby przesądzić o naruszeniu art. 6 ust. 1 Konwencji i prawa do rzetelnego procesu.

Orzeczenie w sprawie *Ástráðsson przeciwko Islandii* zawiera następujący test: 1. Czy naruszenie prawa krajowego było rażące (*manifest breach*)? 2. Czy dotyczyło normy o podstawowym znaczeniu dla procedury mianowania sędziów (*fundamental rule*)? 3. Czy naruszenie było skutecznie ocenione i naprawione przez sąd krajowy (*effective review and remedy*)?

Po pierwsze, konieczne jest ustalenie, czy miało miejsce rażące naruszenie prawa krajowego. Po drugie, czy naruszenie prawa krajowego dotyczyło którejkolwiek z podstawowych zasad procedury powoływania sędziów. Po trzecie, czy zarzucone naruszenia prawa do „sądu/trybunału ustanowionego ustawą" zostały skutecznie zbadane i naprawione przez sądy krajowe. Trybunał podkreślił, że powołanie sędziego z rażącym naruszeniem prawa niweczy cel procesu mianowania i odbiera osobie powołanej legitymację do wykonywania funkcji sędziego w społeczeństwie demokratycznym.

W przedmiotowej sprawie ETPC zauważył także, że sądy orzekające w sprawie skarżącej spółki nie uzasadniły należycie odmowy zadania pytania prawnego do TK pomimo wniosku skarżącej.

Zdaniem ETPC w polskim Trybunale Konstytucyjnym doszło do naruszenia prawa do rzetelnego procesu sądowego wynikającego z Konwencji, jako że skład TK z udziałem osoby wybranej na miejsce już zajęte nie jest sądem/trybunałem „ustanowionym zgodnie z ustawą".

W konsekwencji ETPC orzekł, że skarżąca spółka została pozbawiona prawa do „sądu/trybunału ustanowionego ustawą"

z powodu udziału w procesie sędziego, którego nominacja została dotknięta poważnymi nieprawidłowościami, które stanowiły podstawową istotę poddanego pod osąd prawa do sądu. Tym samym ETPC stwierdził naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji.

Zdanie odrębne do części wyroku złożył sędzia ETPC Krzysztof Wojtyczek, według którego art. 6 EKPC nie stosuje się do sądów konstytucyjnych.